

คณะทำเรื่อง

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญนะ เวลาทำบุญก็อดส่ำห้กระเสือกกระสนกันมาแสวงหาสิ่งที่เป็นที่
พึงพอใจ แล้วบุญมันคืออะไร มันไม่มีสิ่งใดจะเก็บสิ่งใดได้ ธนาการเป็นที่เก็บแบงก์
โกดังสินค้าเป็นที่เก็บสินค้า มันไม่มีความรู้สึกอะไรไปกับเขา มันไม่มีความรู้สึกอะไรกับ
เรา ความรู้สึกของเราคือความสุข ความทุกข์ใจ บุญคือความสุขของใจ ยิ่งในครอบครัว
ของเรามีความร่มเย็นเป็นสุข ในครอบครัวของเรานุษย์เอื้ออาทรต่อกัน ยิ้มแย้มแจ่มใส
ต่อกันนั่นคือบุญ แต่เราเข้าใจว่าบุญคือตัวเลขในธนาการ บุญคือสมบัติ ถ้าคนใจมันดีถึง
เราจะมียากมีน้อย เราก็มีความสุขความร่มเย็นของเรา แต่ถ้าจิตใจเราทุกข์ถึงมันจะมีมาก
ขนาดไหนมันก็ให้ความทุกข์กับเรา มันอยู่ที่นี้ ตั้งสติที่นี้ มันจะมีมากมายขนาดไหน มัน
จะขัดสนขนาดไหน แต่ถ้าเราเข้าใจมัน เราเป็นผู้ใช้จ่ายมัน ถ้าเราเป็นผู้ใช้จ่ายมันบุญก็อยู่
ตรงนี้ใจ มันไม่กระวนกระวายจากหัวใจ

ความทุกข์ความยากหรือความขาดแคลน มันเป็นเรื่องธรรมดา รูปร่างทุกคน
มันก็เสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา ของอย่างนี้มันเป็นธรรมดา เราหาของเรามา เราต้อง
หา หน้าที่การงานเป็นหน้าที่ของเรา คนเราไม่มีหน้าที่การงานปัจจัยเครื่องอาศัย แม้แต่
หายใจก็ทุกข์แล้ว อากาศหายใจนี้เป็นอาหารอันละเอียดคนนะ แต่เราไปมองอาหารกันแต่ที่
เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย สิ่งนั้นมันเป็นที่พึ่งอาศัย คำว่าอาศัยมันไม่ใช่ของจริง ของจริงมัน
ไปกับเรา มันเป็นความรู้สึกไปกับเรา แต่ถ้าความจริงเกิดกับเรามันเกิดมาจากไหนละ เกิด
จากสติของเรานี้แหละ เกิดจากการบังคับบัญชาของเรา เกิดจากความรู้ของเรานี้แหละ

มันถึงได้ว่าของนี้เราคัดเลือกเอง อารมณ์ความรู้สึกที่เข้ามา ความบีบคั้นที่เข้ามา
ในหัวใจ เราคัดเลือกมันเองนะ ถ้าเราเข้าใจมันว่าอันนี้มันเป็น รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็น
ของเก่าแก่ มันเป็นสิ่งที่เขาจะชมเขาจะติยังงี้ก็แล้วแต่ เราก็เพิ่งมารู้เอาตอนนี้ แล้วมันก็
ให้ผลกับเรา แต่ถ้าเราเข้าใจมัน ไอ้เรื่องนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา เรื่องธรรมดามันก็ปล่อย

หมด สุข ทุกข์มันอยู่ที่เราเลือกเองนะ ทีนี้เราเลือกไม่เป็น เพราะเราไม่เข้าใจ เราไม่เคยฝึกเลย เราไปเห็นคุณค่าแต่ของนอกกายหมดเลย แต่เราไม่เห็นคุณค่าความรู้สึกเลย

มนุษย์สำคัญที่สุด จิตที่เกิดขึ้นสำคัญที่สุด สิ่งที่เราอาศัยมาข้างนอกนี้เราอาศัยมา คุณตีเด็กบางคนเกิดมาก็คาบช้อนเงิน ช้อนทองมา เกิดมาแล้วก็ยังมีเหตุการณ์ให้มันพลิกผันไป อันนี้มันเป็นกรรมของแต่ละบุคคล กรรมของแต่ละบุคคลมันไม่เหมือนกัน เราสร้างมาไม่เหมือนกัน การสร้างมาคือการกระทำ การเสียดละ เสียดละนี้เราไปมองว่านี่คือทำบุญกุศล แต่เราไม่มองกลับว่าขณะที่ฟังธรรมอยู่นี้เป็นบุญกุศลมากกว่า ให้ทำทานร้อยหนพันหน ไม่สู้ถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง

ศีลบริสุทธิ์อยู่ตรงไหน ตรงที่ใจเราปกติใจ แต่ที่เราเข้าใจ เรามีสติยับยั้งเรายังมีสติเลย แล้วเราตัดสินเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ถูกต้องนี่คือความปกติของใจ ถ้ามีศีลขึ้นมาเรื่องของท่านคือการเสียดละ แต่เรื่องความปกติของใจละ เรื่องทำทานร้อยหนพันหน ไม่สู้ถือศีลหนหนึ่ง มีศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหน ไม่เท่ากับทำความสงบของใจได้หนหนึ่ง ใจสงบคือความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คุณเขาไปเที่ยวไปพักผ่อนกัน ไปเที่ยวหญิงบริการเพื่อให้มีความสุข แล้วสุขจริงไหม มันไปเสพอามิส ต้องมีสิ่งกระทบ มีสิ่งรับรู้แล้วมันถึงจะมีความสุข แต่ถ้าเราควบคุมใจของเราได้ มันจะอยู่โคนไม้ก็สุข อยู่ที่ไหนก็สุข มันสุขของมันเพราะมันรู้เท่าทันตัวเอง

ถ้ามีสมาธิร้อยหนทำให้เกิดปัญญาขึ้นหนหนึ่ง ปัญญาคือการแยกแยะการใคร่ครวญ ถ้าเราควบคุมใจเราได้หมด เรารู้ทันเท่าทันมันหมด สิ่งที่ยังยึดเครื่องอาศัยนะ ไซ้ เวลามันขาดแคลนมันทุกข์ใหม่ ทุกข์ แล้วทุกข์อย่างนี้มันเจือจางกันได้ รัฐสวัสดิการเขายังเจือจางกันได้เลย แต่หัวใจเวลาขาดตกบกพร่อง ไม่มีใครจะเจือจางให้ได้เลย ถ้าเราไม่ถมเต็มของเราเอง เราถมเต็มที่ไหนละ ถมเต็มจากการกระทำของเรา ถมเต็มเพราะเราเริ่มต้นเห็นสิ่งที่จำเป็น ศาสนาสอนเราที่นี้ละ ศาสนาสอนลงที่หัวใจของมนุษย์

หัวใจของมนุษย์เป็นภาชนะที่สัมผัสธรรม ไอ้หนังสือไอ้กระดาษมันเปื้อนหมึกทั้งนั้น สิ่งนั้นมันไม่ใช่หรือ เราไปอ่านมันต่างหากเราถึงได้รู้จักกับมันไซ้ใหม่ แต่สิ่งที่สัมผัสใจนั้นเราสัมผัส ถ้าใจเราสัมผัสแล้วเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ ใจเราไม่มีเนื้อหาสาระ ใจเราไม่เอาของจริง แล้วใจเราจะได้อะไร ก็ได้ความจำมาไง เขาว่าไอ้โน่นดีเขาว่าไอ้นี้ดีเขา

ว่าทั้งนั้นเลย แล้วจริงไหม แล้วมันเป็นความจริงที่เราเป็นจริงไหม แต่ถ้าเราเป็นจริงขึ้นมา ไม่ต้องใครว่านะ เราตัวเอง เราควบคุมใจเราได้เอง ศาสนาสอนลงที่นี้ ศาสนาสอนลงที่ หัวใจ ถ้าหัวใจมันรับรู้ที่นี้ มันเข้าใจถึงหลักสัจจะความจริงนะ เห็นไหมพระไตรปิฎก เคลื่อนที่ พระไตรปิฎกที่มีชีวิต

ครูบาอาจารย์ของเรา สิ่งที่มีชีวิตอยู่ที่นี่มันรู้เท่าตรงนี้หมดเลย พระไตรปิฎกมาจาก ไทหน มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์ แล้วเราก็ไปกราบต้น โพธิ์กัน กราบต้นโพธิ์กันว่าเป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ ! พระพุทธเจ้าตรัสรู้ที่ ในใจของพระพุทธเจ้าต่างหากละ โคนต้นโพธิ์เราได้อาศัยโคนเป็นที่นั่งเป็นที่รมได้อาศัย เท่านั้นเอง แต่จริงๆ คือในหัวใจมันออกมาจากความรู้สึกอันนี้ ออกมาจากความรู้สึกของ ใจ แล้วเราก็ไปศึกษากัน ศึกษาแล้วเราย้อนกลับไป ไทหน ย้อนกลับไป ไทหนของ พระพุทธเจ้าหรือ ไม่ใช่ มันต้องย้อนกลับมาที่ใจของเราใช่ไหม เราลืมรส คูลิ เราลืมน้ำ นะ รสหวานรสอร่อย เราเป็นคนรู้ใช่ไหม จิตมันสัมผัสใจ ถ้าจิตมันสัมผัสตรงนั้นมันก็ เข้าใจตรงนี้ไง

ชนะศึกหมื่นแสนคุณด้วยล้าน มันก่อเวรก่อกรรมทั้งหมด ชนะใจของเราเห็นไหม ชนะกิเลสใจ ชนะมารใจ ชนะสิ่งที่มันคิดรนในใจใจ ถ้าชนะสิ่งนี้ได้มันเลยเป็นสิ่งที่ ละเอียดขึ้นมา คูลิ ลูกเราหรือบุคคลใดก็แล้วแต่ ที่เราบังคับบัญชาไปสั่งสอนขึ้นมาเพื่อให้ เป็นคนดี เราเห็นผล โอ้คนนั้นคนดี คนนี้คนดี แต่ไม่รู้เลยว่าใจเรายังไม่ดี ถ้าใจเราดีเรา ต้องมีความสุขจริง ความสุขจริงๆ มันอยู่ที่นี้ มันหาได้ที่นี้ ถ้ามันหาได้ที่นี้แล้วเราจะทำ ยังไง มันก็ต้องสร้างบุญกุศล นี่คืออุบายทั้งนั้น ที่เราออกมาทำบุญกุศล มันคืออุบาย อุบาย ที่ ไทหน อุบายให้ใจมันได้ใจ ให้ใจมันได้มีการเสียดละ

น้ำที่มันหมักหมมเอาไว้ น้ำมันเสีย ถ้าไม่มีการรีไซเคิล น้ำมันมันจะสะอาดขึ้นมา ได้อย่างไร หัวใจที่มันมีกิเลสอยู่ หัวใจที่มันเป็นอวิชชา มันไม่รู้จักตัวมันเอง มองไปสิแก้ว แหวนเงินทองทรัพย์สมบัติ สุขยอดหมดเลย แต่ตัวมันทำไม่มอง ทำไม่สิ่งที่มันมีคุณค่า ที่สุดคือเจ้าของมันใช่ไหม เพราะเรามีเราใช่ไหม สมบัติเราถึงมีใช่ไหม เพราะเรามีปัญญาใช่ไหม

ใหม่เงินในธนาคารถึงเป็นของเราใช้ใหม่ เพราะเรามีตู้เซฟใช้ใหม่ในตู้เซฟถึงมีสมบัติใช้ใหม่ เพราะมีเราใช้ใหม่ แต่เราไปมองสมบัติข้างนอกหมดเลย

อุบายวิธีการทำบุญกุศลนี้มันเป็นเรื่องประเพณีวัฒนธรรม วัฒนธรรมเพื่ออะไร เพื่อให้เราได้สัมผัส พอเราสัมผัสเราก็เริ่มศึกษา ศึกษาค้นคว้ามาที่ไหน สุขทุกข์อยู่ที่เรา สรรพสิ่งอยู่ที่เรา การเกิดการตายอยู่ที่เรา สมบัติพัสถานอยู่ที่เราหมดเลย เพราะอะไร เพราะเราเป็นคนสร้าง เราเป็นคนจัดการขึ้นมา เราจัดการขึ้นมาแล้วเราก็เป็นเจ้ามัน สิ่งที่เราใช้สอยเราได้ใช้สอยไปแค่นั้น แล้วเราไปแบกรับภาระขนาดไหน หน้าที่การงานต้องหา ไม่ใช่พูดให้ปฏิเสธนะ อยู่กับโลกโดยไม่ได้ปฏิเสธโลกหรอก เราเกิดมาจากกามนะ เกิดมาจากกามหมดเลย เกิดมาจากพ่อแม่

มนุษย์เกิดมาจากไหนเกิดมาจากกาม แต่เอากามมาทำคุณงามความดีใจ เอากามมาเพื่อประพฤติพรหมจรรย์ใจ ไม่ใช่เกิดมาจากกามแล้วยังจะหมกมุ่นอยู่กับมันแล้วก็จะไปอยู่กับมันแล้วมันจะจบสิ้นกันที่ไหน นี่พระพุทธเจ้าสอนที่นี้แหละ แล้วบอกว่าเวลาคนออกบวช พระออกบวชกัน ออกประพฤติกปฏิบัติกัน โลกนี้จะไม่มีการสืบทอดสืบสกุล เป็นไปไม่ได้หรอก

คูสิโลกนี้ ถ้าพูดถึงมนุษย์เราถ้าถือศีล ๕ บริสุทธกัณณะ ถือศีล ๕ ที่ดีนะ จะไม่ต้องมีกฎหมายอะไรเลย แล้วเป็นไปไม่ได้ใหม่ เป็นไปไม่ได้เพราะอะไร เพราะเรามีความจำเป็นใช้ใหม่ เรามีความจำเป็นในหัวใจ มันมีข้อโต้แย้งว่า เราต้องมีความจำเป็น เราจะทำยังงั้นไม่ได้ แต่ถ้าจริงๆ ทำได้ เพราะสิ่งที่ว่าจำเป็น มันจำเป็นของใคร จำเป็นเพราะเราจิตใจอ่อนแอขนาดไหน ถ้าจิตใจเข้มแข็งนะสิ่งนี้มันผ่านได้หมด ถ้าผ่านได้หมดพอเราไม่สร้างเวรสร้างกรรม

อริยทรัพย์จากภายในมันจะไปกับรณะ สมบัติที่นี้ คูสิเวลาเขาอุทิศส่วนกุศลต่อกันไป พอโยมสละแล้วมันเป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์ตรงไหน ถ้าเป็นอาหารนะเก็บไว้ก็เน่าเสียหมด โยมย้อนกลับไปเมื่อ ๑๐-๒๐ ปีที่แล้ว ถ้าโยมใส่บาตรเช้าวันไหนมันยังอุ่นๆ ยังวันขึ้นอยู่เลย มันเป็นที่พิศ พิษเพราะอะไร เพราะใจมันสัมผัส ใจมันจำได้ สิ่งที่ทำได้นี้มันจะไปกับเรา แล้วคนฝึกฝนบ่อยครั้งเข้าๆ จนมันชำนาญจนมันอยู่กับเรา นี่เป็น อามิสนะ

แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตเราสงบขึ้นมา สุขอื่นใดยิ่งไปกว่าความสงบนั้น ไม่มี เงินซื้อไม่ได้ เงินซื้อสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ เงินนะเราลงไปจ้างเขารักษาเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยได้ แต่ป่วยใจนี้ไม่มีใครรักษามันได้ จะรักษาได้ต้อง มรรคญาณ ต้องธรรมโอสถ ศีลสมาธิ ปัญญา ศีลมันอยู่ที่ไหน ศีลซื้อได้จากใคร สมาธิซื้อมาจากใคร ปัญญาซื้อมาจากใคร เขารู้ปัญญานี้ซื้อมาจากใคร

ดูพระอรหันต์แต่ละประเภทสิ เขารู้ปัญญาของพระอรหันต์ไม่เหมือนกัน พระอรหันต์เหมือนกัน แต่เหตุทักกะ ๘๐ องค์ไม่เหมือนกันเลย ระดับของปัญญาของคนไม่เหมือนกัน ปฏิภาณไหวพริบไม่เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะนี่ไงเพราะนั่งสมาธิ นั่งสมาธิภาวนานี้ ปัญญามันเกิดที่นี้ เกิดยังไง เกิดจากภายใน เวลาเรานั่งสมาธิกำหนดลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ให้จิตมันสงบเข้ามา ถ้าเราหลับตามันมืดไปหมดเลยเราไม่รู้อะไรเลย แต่ถ้าเรามีสมาธิขึ้นมาปัญญามันเริ่มใคร่ครวญ

ชีวิตนี้คืออะไร เกิดมาจากไหน เราเกิดมาจากพ่อแม่ ถ้าตรวจทางร่างกายเราเป็นลูกของพ่อแม่ กรรมพันธุ์ก็เป็นของพ่อแม่ แต่จิตไม่ใช่ของพ่อแม่ ถ้าจิตเป็นของพ่อแม่ พ่อแม่จะสั่งลูกบังคับลูกหรือสอนลูกให้ได้ดังใจเราเลย แต่ลูกบางคนก็มาดีกว่าพ่อแม่ แต่ลูกบางคนก็มีกรรมกันมา จิตอันนั้นไม่มีต้นไม่มีปลาย บุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไป ไม่มีต้นไม่มีปลาย การเกิดและการตายไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีต้นคือจิตไม่เคยตายมันจะมีสภาวะแบบนี้ตลอดไป

เราถึงต้องแสวงหาสิ่งที่พึง พึ่งโดยอามิส พึ่งโดยสถานะ พึ่งด้วยบุญกุศลไปก่อน ถึงที่สุดถ้ามันพึ่งตัวมันเองได้ มันไม่ต้องพึ่งสิ่งภายนอก มันจะพึ่งตัวมันเอง ถ้าพึ่งตัวมันเองปั๊บ ถึงที่สุดแล้วมันจะไม่เกิดอีกได้เลย มันทำได้ ในศาสนานี้ ในศาสนาพุทธขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่สุดแห่งทุกข์ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ทุกข์เป็นอริยสัจเป็นความจริง แม้แต่ความเป็นอยู่เราก็เป็นทุกข์อันหนึ่ง เริ่มต้นตั้งแต่เด็ก เด็กอยากเป็นผู้ใหญ่มาก โลกนี้สวดไสมากเลย คนแก่คนเฒ่านี้โลกนี้ชักถึงไม้ไผ่ลึงลึงละ เห็นไหม ความคิดมันก็ต่างกันไปละ แล้วมันจะจบกันที่ไหน มันเป็นไปตามวัย วัยของความคิดของเด็กอย่างหนึ่ง วัยของวัยทำงานอย่างหนึ่ง วัยของผู้ชราภาพอย่างหนึ่ง

แล้ววัยอย่างนี้ เวลาเราชราภาพแล้วเราค่อยมาหาที่พึ่งที่อาศัยกัน เพราะศาสนาเป็นที่พึ่ง อย่างอื่นจะเป็นที่พึ่งนั้นไม่มี พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นแก้วสารพัดนึก แต่ใครพึ่งได้มากได้น้อย แล้วที่พึ่งอยู่ที่ไหนล่ะ พุทธ ธรรม สงฆ์ รวมอยู่ที่ใจเวลามันอยู่ที่ใจพระพุทธเจ้าก็อยู่ที่เรา ผู้รู้ พุทธะ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะเห็นใหม่ พระธรรมคือสัจจะความจริง เราผู้สัจจะความจริง นักวิทยาศาสตร์นะ 'ออนไลน์' พูดเล่นนะถ้าเลือกได้ จะเลือกนับถือศาสนาพุทธเพราะอะไร เพราะทฤษฎีสัมพันธ(สัมพัทธภาพ) มันพูดกันได้ แต่มันไม่ถึงจุดระเบิดของมันได้

แต่ของเรานี้ อวิชา ปัจจยา สังขารา ปัจจยาการมันเกิดยังไง ถ้าปัญญาเกิดอย่างนี้ปัญญาที่เราศึกษากันมา ปัญญาที่เราใช้ทำงานมันเป็นโลกียปัญญา เป็นวิชาชีพ มันแก้กิเลสไม่ได้แต่มันทำงานได้ ถ้าเราไม่มีปัญญาเราจะทำงานได้ยังไง เราจะทันโลกได้ยังไง ปัญญาอย่างนี้เป็นโลกียปัญญา ปัญญาโลก แต่ปัญญาในศาสนาของพวกเขายังไม่เกิด ไม่เกิดเพราะอะไร ถ้าปัญญาในศาสนาเกิดเราจะย้อนกลับมาชีวิตของเรา เราจะไม่หัยมเป เราจะควบคุมชีวิตของเราเพราะความหัยมเปคือเราแพ้เรา เราแพ้ภัยตัวเอง

ชีวิตเรานี้ คุณิ ทำไม่สิ่งที่ไม่ดีทำไมเรายังทำ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันเร้ากิเลส มันบังคับใจ แต่ถ้าเรามีสติ เรายับยั้งมัน เราสู้มัน สู้ที่นี้แล้วเราจะไปกราบพระพุทธเจ้า ไปกราบผู้รู้ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานในหัวใจ เราไปกราบพระพุทธเจ้าของเราเอง เราอุปัฏฐากพระพุทธเจ้าของเราเอง

ถ้าเราเกิดสังขธรรมขึ้นมา มันจะชำระให้มันสะอาดได้ บุญกุศลจากภายนอกเราสร้างกันขึ้นมา เราพยายามเสียดละ การเสียดละมันเปิดความหมักหมมของใจ น้ำเสียเราก็เปิดออกด้วยความตระหนี่ถี่เหนียว เห็นใหม่ความตระหนี่เราขัดสนไปทั้งนั้นล่ะ ทุกอย่างมันขัดสนทั้งนั้น แต่เราก็เสียดละ เพื่อเราต้องการสิ่งที่มันโล่งโล่งมันเปิดกว้างในหัวใจของเราไป เปิดอาการที่มันหมักหมมใจออกไป นี่คือการเสียดละทาน แล้วถ้าเรานั่งสมาธิภาวนาของเราละ

สิ่งที่เป็นอนุโมทนาทาน เราอนุโมทนาเราเห็นดีเห็นงามไปกับเขา เราเห็นสังคมเป็นสิ่งที่ดี นี่มันพัฒนาใจของเราไป ถ้าใจมันพัฒนา มันมองสิ่งต่างแต่แง่ดีๆ แล้วเราจะทำตัวเราเองไม่เป็นปัญหาของใคร ถ้าเราไม่ช่วยเหลือสังคมตัวเราเองจะเป็นปัญหาของ

สังคม ถ้าเราเป็นคนดีทั้งหมด หนึ่งหน่วยของสังคมที่ดี สังคมมันจะดีไปโดยธรรมชาติของมัน คุณดีเราดีเราดีกันได้ อย่างสมบัติจากภายนอกนี้เราดีกันได้รักษากันได้ เราช่วยเหลือกันได้ทั้งนั้นล่ะ อาหารการกินเราแบ่งสรรปันส่วนกันได้

แต่ทุกข์สิ ความหมักหมมของใจใครจะแบ่งปันให้ใคร แบ่งปันทุกข์มาไม่มีใครเอานะ จะเอาแต่ความสุข แล้วความสุข บุญนี่ไม่รู้จัก บุญงนะ บุญคือความยิ้มแย้มแจ่มใส บุญคือความเปิดโล่ง เปิดให้ความหมักหมมใจมันเปิดออกได้ มันเข้าใจหมด มันเป็นอย่างนี้เอง เวลามันทุกข์ขึ้นมาเนี่ย ทุกข์เป็นอริยสังข์ทุกข์เป็นความจริง แล้วมันเกิดขึ้นตั้งอยู่ต้องดับไป แต่เวลาเราทุกข์ เราไม่ใช่อย่างนั้นพอทุกข์เกิดขึ้นมา โอ๊ย พอโอ๊ย ขึ้นมา มันก็กระทีบซ้ำ ทุกข์เป็นสองเท่าสามเท่าเหยียบลงไป เหยียบลงไป เหยียบจนเราทนความรู้สึกเราไม่ไหว ซ้ำอกซ้ำใจกัน

แต่ถ้าเป็นสังข์จะความจริง ทุกข์คืออะไร ทุกข์คืออริยสังข์ ทุกข์เป็นนามธรรม ทุกข์เป็นสิ่งที่เรายึดใจ มันกำมาเราก็แบมันสิ แบมันออกสิ ทำไมไม่แบมันออก แล้วแบมันออกจะเอาอะไรไปแบมันล่ะ เพราะเราไม่ได้ฝึกใช้ไหม ศาสนานี้มีธรรมโอสธอยู่ มันมีความจริงอยู่แต่เราไม่ศึกษาตนเอง เจ็บใช้ได้ป่วยก็วิ่งไปหาหมอให้หมอนัดยาให้ แล้วธรรมโอสธจิตใจเราได้ยัง ใจล่ะ มันจะคิดได้ก็เพราะศึกษานี้ไง เพราะเราศึกษาเราตั้งใจ

อริยสังข์พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร ในศาสนาพุทธแก่นของศาสนาคืออะไร ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แล้วทุกข์มันทุกข์อะไร เวลาไปพูดทางวิทยาศาสตร์ โอ๊ยศาสนาพุทธนี้ทุกข์นิยม ไม่ใช่ ! สังข์จะนิยม สังข์จะความจริง มันเป็นสังข์จะ อริยสังข์จะ มันเป็นความจริง มันเป็นความจริงสุดส่วนยิ่งกว่าจริงอีก แต่พวกเราปฏิบัติสตรงกัน เป็นเจ้าของศาสนานี้แต่ปฏิบัติสตรงความจริงกัน จะเอาแต่ความสุข ความสุขเอามาจากไหน แต่ถ้าเราเข้าไปเผชิญกับความจริง

พอเข้าไปเผชิญกับความจริงกับความทุกข์ แล้วทุกข์มันดับไป มันก็สุขนะสิ ถ้าทุกข์มันดับไป ถ้ามันมีคอยู่พอเปิดไฟมันก็สว่าง แล้วพอเรามีคขึ้นมาปฏิบัติสตรงความมืดแล้วไม่ยอมรับความมืดแล้วมันจะสว่างได้ยังไง ทุกข์ควรกำหนดทุกข์ควรเผชิญกับมัน ทุกข์ต้องเผชิญกับมันเข้าไป ไม่ใช่ทุกข์แล้ววิ่งหนีมัน ทุกข์แล้ววิ่งหนีมันแล้วก็ทุกข์มาก ทุกข์มาก

เรียกร้องมาก ทำบุญไม่ได้บุญเลย ทำบุญทำกุศลไม่ได้บุญ มันจะได้บุญอะไรล่ะก็
เรียกร้องเอา

ทำบุญไปแล้วทำไมบุญไม่ช่วยเหลือเราเลย ทั้งๆ ที่บุญช่วยเหลืออยู่ ถ้าไม่
ช่วยเหลือนะ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ขาดเมื่อไหร่ ก็ตายเมื่อนั้น บุญกุศลรักษาตรงนี้
ไว้ ลมหายใจที่ยังหายใจอยู่นี้ถ้าขาดเมื่อไหร่ ทันทีเลย ความดีความชั่ว ประจักษ์เดี๋ยวนั้น
เลย ใครมีข้อมูลเท่าไร มันต้องไปตามนั้นล่ะ ปฏิเสธกันไม่ได้ รู้อยู่กับตัวเอง ความลับ
ไม่มีในโลก ใครทำดีทำชั่วขนาดไหน ใจดวงนั้นรู้อยู่แล้วลมหายใจขาดปั๊บ มันจะให้ผล
ทันที ทันทีเลย แล้วจะรู้ว่า บุญหรือไม่บุญ

แต่ตอนนี้ก็เรียกร้องเอาไป เรียกร้องเพราะอะไร เพราะค้นหาความทะยานอยาก
ทุกข์ สมุทัย สมุทัยมันจะเรียกร้องตามความต้องการของมันทั้งนั้นล่ะ ใ้ันนี้ก็เหมือนกัน
กิเลสเรามีแค่ไหนล่ะ ค้นหาเรามีแค่ไหนล่ะ เราจินตนาการได้แค่ไหนล่ะ บางคนอยากมี
พันล้าน บางคนอยากมีหมื่นล้าน บางคนอยากมีแสนล้าน มันจะจินตนาการได้แค่ไหนล่ะ
แล้วมึงก็วิ่งไปๆ ให้สมความปรารถนาของมึง แล้วเป็นไหม แต่ถ้าเราทำตามหน้าที่ของเรา
มันมาเองนะ เราทำของเรา ผลตอบแทนมันเป็นสัจจะความจริง มีความจริงแค่ไหนผล
ต้องตอบแทนนั้น แล้วเราดูแลรักษาของเราไป

นี่ไงถ้าเรามีสติเราบริหารมันเป็น ทุกข์มันที่อยู่ชั่วคราว ชั่วคราวเพราะอะไร
เพราะเรามีร่างกาย เราต้องมีการใช้จ่าย เราต้องมีการหมุนเวียน เราต้องมีการบริหาร
จัดการของมัน เพราะอะไร เพราะนี่เป็นสมมุติ เราเกิดมาโดยสมมุติ ที่นี้สมมุติมันก็มี
บัญญัติ บัญญัติคือธรรมะที่พระพุทธเจ้าที่เรามาศึกษากันคือบัญญัติ สมมุติบัญญัติ แล้ว
สมมุติบัญญัติ ถ้าเราศึกษาด้วยข้อเท็จจริง สัพเพ ธัมมา อนัตตา สภาวะธรรมเป็นอนัตตา
สภาวะที่มันแปรปรวนอยู่นี้มันเป็นอนัตตา แล้วสภาวะที่รู้จริงล่ะ ที่ไม่เป็นอนัตตา ที่เป็น
ผลล่ะ สิ่งที่เป็นวัตถุมันเป็นอนิจจังหมดเลย สิ่งที่เป็นนามธรรม เป็น กุปปธรรม อกุปป
ธรรม สิ่งที่แปรปรวนอยู่นี้เป็นอนัตตา แล้วถ้ามันรู้จริงขึ้นมาเป็นอนัตตาใหม่ ถ้ามันรู้จริง
ขึ้นมา ถ้ามันรู้จริงของมัน มันจะเป็นอนัตตาใหม่ ความจริงจะเป็นอนัตตาใหม่ กุปป
ธรรม อกุปปธรรมไง นี่ไงถึงเป็นอริยทรัพย์ สิ่งที่สำคัญที่สุดในศาสนา

ศาสนาสำคัญตรงนี้ ถ้าใจมันสัมผัสได้จริงมันจะรู้จริงของมัน แล้วสิ่งที่ไม่จริงจากไม่จริงมาเป็นความจริง มันมีสภาวะธรรมชาติที่จิตไม่เคยตาย มันคงที่ของมันอันหนึ่งแต่เพราะมันมีอวิชชาที่มีความไม่รู้ครอบงำมันอยู่ ถ้าเราศึกษาจนมันเปิดสิ่งที่ป็นอวิชชา จากอวิชชาเป็นวิชา เป็นวิชาคือการศึกษาคือการดำเนินงานเป็นการทดสอบตรวจสอบ ถึงที่สุดแล้ว มันพ้นทั้งอวิชชา พ้นทั้งวิชา เป็น วิมุตติ เป็น อรูปธรรม ยิ่งกว่าแก้วแหวนเงินทอง ยิ่งกว่าสมบัติ เป็นอริยทรัพย์จากภายใน จากหัวใจเรา จากความรู้สึกรู้สึก นี่คือสมบัติ หัวใจมันรู้สึก หัวใจมันเป็นที่นี่

ที่นี้พอพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางธรรมวินัยไว้ในพระไตรปิฎก เราก็ไปศึกษาวิธีการกัน แต่เราไม่เข้าถึงเป้าหมายไง นั่นวิธีการไม่ใช่เป้าหมาย เป้าหมายคือผลผลจากการกระทำ ผลจากการกระทำของเรามันถึงจะเป็นความจริงขึ้นมา นี่พูดถึงศาสนา

เวลามาแล้วเราถึงอยากจะให้หลักเกณฑ์ มันก็เป็นนะ เหมือนกับในสวนๆ หนึ่งสวนใดมีพันธุ์ไม้ชนิดเดียวสวนนั้นก็ไม่วางงาม สวนที่สวยงามพันธุ์ไม้มันก็ต้องมีหลากหลาย นี่ก็เหมือนกันความเห็นมนุษย์มันหลากหลาย จริตนิสัยของคนมันหลากหลาย เราจึงเสนอหลักการแล้วแต่ใครจะหยิบฉวย ใครต้องการพันธุ์ไม้ชนิดใดแล้วแต่จริตนิสัย บังคับกันไม่ได้ ในสวน ในไร่มันจะมีพันธุ์ไม้หลากหลาย จริตนิสัยของคนมันแตกต่างกันไป มุมมองของคนแตกต่างกันไป แต่ผลของมันคือ ถึงที่สุดแล้วมันจะใช้ประโยชน์ได้เหมือนกัน แต่จริตนิสัยไม่เหมือนกัน การกระทำถึงไม่เหมือนกัน ทักษะคติต่างๆ กันไป แต่ สุขทุกข์ ทุกคนปรารถนาตรงนี้ เราจะเป็นพันธุ์ไม้ชนิดใดก็ได้แล้วแต่มันจะเป็นประโยชน์ได้มากน้อยขนาดไหน มันก็เป็นคุณสมบัติของเรา เราก็ทำตามคุณสมบัติของเรา ให้ถึงประโยชน์ของเรา อันนั้นจะเป็นสมบัติของเรา เอวัง